

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

II. Probatur etiam ex canone quinto Sardicensi; qui explicatur. Notatus
interpres Græcus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15617

ctionis Episcopis, clero & plebi consensum olim relinquebant. Tertium erratum est, quod existimet collegium Episcoporum in hoc canone non excludere saltem cœtum Ecclesiæ. Certum quippe est per septimæ synodi canonem tertium, ex præscripto, ut putabat, prioris Nicænæ synodi, solidas electiones ad Episcopos solos revocatas, licet consilia cleri non fuerint insuperhabita, saltem in Ecclesiis insignioribus. Quapropter octava synodus idem canone suo sancivit, quod deinde ab Episcopis in Oriente passim ex recepto jure usurpatum fuit. Id ostenditur eximie ex contentione quæ inter Polyeuctum Constantinopolitanum & reliquos Præsules orta est ob electiones Episcoporum, quas sibi solis isti vindicabant, Polyeuctus verò contendeat Episcopos teneri secum de illis communicare. Τῶν ἰδῶν εἰς ἐκείτους ἐλάττων ἡ ἀδελφία τῶν ἱερέων ἐστὶν ἐγγύς. Ἐδὲ σπεύδου κοινοῦσαι αὐτοὺς τῶν ἀδελφῶν. Ἐδὲ σπεύδου κοινοῦσαι αὐτοὺς τῶν ἀδελφῶν. inquit Zonaras in Nicephoro Phoca.

CAPVT VIII.

Synopsis.

I. In Occidente Episcopi eligebantur cleri & populi suffragiis & iudicio Episcoporum. Probatur ex Cyrilliano.

II. Probatur etiam ex canone quinto Sardicensi, qui explicatur. Notatus interpretis Græci.

III. Tum ex concilio Carthaginiensi tertio, quod explicatur.

IV. Veterem illum usum paucis verbis complexus est Concilium Carthaginense quartum.

V. Anysius Thesalonicensis Episcopus, à Macedonicis populis obsecratus, ab Episcopis electus est.

VI. Pontificum Romanorum decreta electio persona collata est in arbitrium cleri & populi, etiam absque synodi episcopalis presentia: qui decretum de electione ad Metropolitanum mittebant. Ad istum verò pertinebat confirmatio vel rescissio electionis.

VII. Hujus nova forme origo tribuenda est Siricio Papa & sequentibus Pontificibus. Eam Ambrosius Mediolanensis Episcopus etate Siricij amplexus esse videtur.

VIII. Siricius docet Diacono presbyterium vel episcopatum dari si cum cleri & plebis evocaverit electio. Sed ei electioni adjungendum iudicium Metropolitanum.

IX. Eundem ordinem observari iubent Innocentius, Zozimus, Bonifacius, & Celestinus.

X. Reseruntur verba Leonis primi quibus id ipsum statutum & amplificatum est. Explicatur ejus verba.

XI. Precipua partes tribuuntur Clericis in agenda electione. Ratio hujus instituti. Illustrata Leonis in hanc rem verba.

XII. Perduravit synodorum usus, quoad electiones Metropolitanorum. Probatur ex eodem Leone.

XIII. A Carthaginiensi Concilio profectum ut vacanti Ecclesia Episcopum interventorem seu intercesso-

rem Metropolitanus præficiat. Is apud Gregorium magnum vocatur Visitator. Munus ejus describitur. Decretum electionis fieri non posse absque presentia Visitatoris admonet Papa Symmachus.

I. SED relictis Græcis, qui tandem ad Imperatoris arbitrium electiones omnes retulerunt, nunc redeundum est ad perspiciendam quæ in Ecclesia occidentali inducenda est in electionibus immutationem.

Observabat ista vetus illud institutum, ut ab Episcopis, à clero, & à plebe in unum congregatis eligeretur qui præficiendus erat Ecclesiæ vacanti; cum illo tamen discrimine quod superius adnotavi, ut iudicium esset Episcoporum, cleri verò & populi suffragium. Illis testimoniis addi potest Cypriani locus de Cornelij Papæ electione: Factus est Episcopus de Dei & de Christi ejus iudicio, de Clericorum penè omnium testimonio, de plebis que tunc adfuit suffragio, & de sacerdotum antiquorum & bonorum virorum collegio. Conventum sacerdotum sive Episcoporum vocat collegium; à quo juxta testimonium Clericorum & plebis suffragium decreta fuerat Cornelij ordinatio, qui hoc pacto de Dei & Christi iudicio factus fuerat Episcopus.

II. Dubitari non potest quin eandem formam sequerentur reliquæ Occidentis provincie. Quod evincitur manifestè ex specie proposita & decisa in canone quinto Sardicensis Concilij anno trecentesimo quadragesimo septimo, ubi agitur de provincia plurimis quondam Episcopis instructa, in qua unus remanserit Episcopus, aliis putà fato functis, ille verò solus negligat populis petentibus ordinare Episcopum, adjunctis scilicet sibi collegis ex vicina provincia, quos potest convocare. Etenim ut nullus in alienam provinciam debet irruere, nisi vocatus ab Episcopis, ita, si rogetur, potest accedere ad agendas functiones ecclesiasticas. Populi autem conveniunt vicinæ provincie Episcopos, quod alioqui ad eos non pertineret nisi ob Episcopi negligentiam. Episcopi vicini debent literis suis provincialem Episcopum convenire, eique ostendere justam esse populi petitionem, & ut ipsi accedant ut cum eo ordinent Episcopum. Quòd si nihil rescripserit, satisfaciendum esse populis constituit canon, ut veniant ex vicina provincia Episcopi, & ordinent Episcopum. En synodum Episcoporum, quæ ad Ecclesiam vacantem accedit ut ordinet Episcopum, id est, ut tractatu habito cum clero atque populo, designet præficiendum Episcopum, eique manus imponat. Græca interpretatio malè sententiam hujus canonis expressit, & speciem retulit ad Episcopum qui

monitus literis Metropolitanis sui negligit cum aliis Episcopis convenire ad ordinandum Episcopum. Incidit in codicem corruptum Græcus interpres. Legit initio, *in qua plurimi sunt Episcopi*; cum Latinus textus habeat, *in qua plurimi fuerint*. Quos Latinus vocat *vicinos Episcopos provincie*, Græcus reddit Exarchum sive Metropolitanam provincie. respexit enim sentum. De his Episcopis, alienæ scilicet provincie, inquit textus Latinus, *ut ipsi veniant, & ordinent*. Græcus legit, *ipse veniat*, & refert ad Episcopum negligentem. Hæc autem interpretatio est apud ipsum quoque Ioannem Scholasticum. Vnde patet primum interpretem in textum Latinum corruptum incidisse. Ceterum illius vera lectio, quam secuti sumus & explicavimus, habetur apud Dionysium & apud collectorem Dionysio antiquiorem. Apud Burchardum quoque, Ivonem, & Gratianum, eadem sententia, licet verbis paululum diversis.

III. Huic testimonio adjungi debet Concilium tertium Carthaginense habitum anno CCCXCVII. can. XL. *Si qua contradictio fuerit suborta, quia talia sæpe facta sunt apud nos, non presumant ad purgandum eum qui ordinandus est tres tantum, sed postulentur ad numerum supradictorum duo vel tres; & in eadem plebe cui ordinandus est discutiantur primo persone contradicentium, postremo illa etiam qua obijciuntur pertractentur; & cum purgatus fuerit sub conspectu publico, ita demum ordinetur*. Hujus canonis aperta est sententia, scilicet Episcopos convenire in Concilium in civitate sedis vacantis, ut Episcopum eligant. Poterat quidem synodus illa à tribus congregatis haberi, consentientibus scripto ceteris provincie Episcopis ex præcepto Metropolitanis; ut decreverat synodus Nicæna, & Carthaginensis secunda sub Gennetio canone duodecimo. quod hic canon sequitur. Sed addit, si electo crimina objiciantur, tres illos qui Concilium canonicè constabant, non sufficere ad purgandum accusatum, sed tribus illis adjungendos esse duos aut tres, scilicet de Primatis auctoritate, ut sex illi aut quinque, accusatione ut oportet discussa in civitate sedis vacantis, de purgatione electi pronuntient, eumque sub conspectu publico ordinent.

IV. In pauca verba veterem illum usum contraxit Concilium Carthaginense quartum anno CCCXCVIII. can. I. ubi post expositas pietatis & veræ fidei dotes, quibus instructus esse debet Episcopus, subjungit: *Cum in his omnibus examinatus, inventus fuerit plenè instructus, tunc cum consensu Clericorum & laicorum & conventus totius pro-*

vincie Episcoporum, maximèque Metropolitanis vel auctoritate vel presentia, ordinetur Episcopus.

V. Ex hoc more canonico, Acholio Theſſalonicenſi vita functo circiter annum trecentefimum nonageſimum Anyſius ad Vide ſup. lib. 6. cap. 14. §. 1. *ſummum ſacerdotium à Macedonicis obſecratus populis, à ſacerdotibus electus eſt*, ut loquitur Ambroſius lib. III. epiſt. XXXI.

VI. Quoniam verò pluribus incommodis expoſita erat ratio illa electionum, ob neceſſitatem ſynodi habendæ, quam protrahi sæpe contingebat per variarum factionum contradictionem, unde à ſuis Eccleſiis Episcopi longo tempore diſtracti, ſumptibus non ferendis vexabantur, aliam formam decrevere Summi Pontifices, quæ poteſtatem cleri ac populi, deinde verò Metropolitanis auctoritatem, in magnum Eccleſiæ commodum & diſſidorum remedium, vehementer auxit. Etenim electio perſonæ collata eſt in arbitrium cleri & populi, etiam abſque ſynodi epiſcopalis præſentia: qui quidem decretum de electione factum, & à ſe ſubſcriptum, ad Metropolitanum mittebant. Ille verò cum plena cauſæ cognitione judicium de forma electionis & de perſona electi ferebat, confirmata vel etiam reſciſſa electione. Iſto verò ordine ſemel recepto non abolita eſt in totum vetuſtior illa forma ſynodi habendæ ab Episcopis, qua, etiam poſt iſta tempora, Episcopis aliquando urebantur, prout occaſio poſtulatebat. Semper autem in Metropolitanorum electionibus uſurpata fuit: quæ jus ſpecialle videbatur, cum tamen eſſet pars juris antiqui, quod olim commune fuit in electionibus tum Episcoporum tum Metropolitanorum.

VII. Hujus novæ formæ originem tribuere poſſumus Siricij, Innocentij, Zoſimi, Bonifacij, Celeftini, atque Leonis decretis, quæ ſtatim reddemus. Quam Ambroſius, Siricij ætate, pro ſua prudentia amplexus videtur in cauſa Vercellenſis Eccleſiæ; quæ cum vacaret, Metropolitanis ſui Mediolanenſis Episcopi ſtudio replenda erat. Quare diuturnior ejus Eccleſiæ vacatio illi imputabatur. Quod ille repellit his verbis epiſt. LXXXII. *Cum ſint in vobis diſſenſiones, quomodo poſſumus aliquid aut nos decernere, aut vos eligere, aut quiſquam acquirere, ut inter diſſidentes ſuſcipiat hoc munus quod inter convenientes vix ſuſtineatur?* Infrà: *Convenit ergo modestia veſtra & concordia inſignere, ut congruatis aſſenſu ad poſtulandum ſacerdotem.*

VIII. Siricius anno CCCLXXXV. in epiſtola decretali ad Himerium cap. X. docet